

Kıbrıs'tan alındığı ileri sürölen "tarih"ın davası başlıyor

Esrarlı mozaikler

- Eski eserler dünyasının en büyük davalarından biri sayılan "Kıbrıs mozaikleri" olayı esrar perdesi içinde çok sayıda isimle ilgili iddiaları gündeme getirdi. ABD'ye yasal yoldan giren mozaikler yaklaşık 45 milyar liraya satılmak isteniyordu
- Amerikalı koleksiyoncu Goldberg, kilise mozaiklerini bir Türk'ten 2.5 milyar liraya aldığını, elinde Kıbrıs'taki eski Türk Başbakan Osman Örek'ten onay mektubu olduğunu ileri sürdü.

• Turan YAVUZ • WASHINGTON

BİR Amerikalı eski eser koleksiyoncusu tarafından geçen yıl İsveçre'de "Mr. Dikmen" adlı bir Türk'ten satın alınan ve Kıbrıs'ta bir Rum kilisesinden çalınma olduğu iddia edilen 6. yüzyıla ait dört mozaik ile ilgili dava bu ayın sonunda Indianapolis kentinde başlıyor.

Eski eserler dünyasında "en büyük davalardan biri" olarak nite-
Devamı 9. sayfada

Esrarlı mozaikler

ler işgalci Türk kuvvetleri tarafından çalınmıştır ve gerçek sahibi Kıbrıs Cumhuriyeti'tir" gerekçesi ile adli makamlara başvurdu.

Milliyet'in edindiği bilgilere göre eski eserleri alan Amerikalı koleksiyoncu Bayan **Peg Goldberg**, söz konusu mozaikleri İsviçre'de yasal yollardan satın aldığı iddia ederek mozaikleri Kıbrıs Rum Yönetimi'ne geri vermemekte direniyor.

Rum yetkililer mozaiklerin KKTC topraklarındaki Boltaşlı köyünde bulunan "**Karakaria Kilisesi**"nden çalındığını ileri sürerek geri verilmesini istiyor.

Söz konusu 4 mozaik 6. yüzyıla ait. Edinilen bilgilere göre bu mozaikler şunlar:

İsa'nın çocuğu (Christ Child), Baş melek (Arch Angel), Havari Matta (Apostle St. Matthew), Havari Yakub (Apostle St. James).

Edinilen bilgilere göre Indianapolis kentinde eski eserler koleksiyonculuğu yapan **Peg Goldberg**, geçtiğimiz yılın Temmuz ayında İsviçre'de "**Mr. Dikmen**" olarak belirttiği bir "**Türk arkeolog**"dan 1.2 milyon dolara (2.5 milyar lira) 4 adet mozaik aldı.

Daha sonra bu mozaikleri yasal yollardan ABD'ye sokan Bayan **Goldberg**, çeşitli antikacılar ve müzeler ile temasa geçerek mozaikleri 20 milyon ABD dolarına satmaya çalıştı. Olayı öğrenen Kıbrıs Rum Yönetimi de girişimlere başlayarak, "**Mozaiklerin işgalci Türkler tarafından çalındığını ve gerçek sahibinin kendileri olduğunu**" belirterek mozaikleri geri istediler.

Rum yönetimi ve **Peg Goldberg** arasındaki pazarlıklar bir sonuç vermeyince, Rumlar konuyu mahkemeye götürdüler.

• ELİMİZDE BELGE VAR

Konuyla ilgili olarak **Milliyet**'e bilgi veren eski eser koleksiyoncusu **Peg Goldberg**'in avukatları, müvekkillerinin 4 adet mozaiki "**Türklerden yasal yollardan satın aldığını**" iddia ediyorlar.

Adının açıklanmaması kaydıyla konuşan bir avukat şunları söyledi:

"Elimizde 26 Haziran 1978 tarihini taşıyan ve Kıbrıs Türk Federe Devleti Başbakanı **Osman Örek** imzalı bir mektup var. **Mr. Dikmen** tarafından bu mektup bize verildi. Mektupta **Mr. Dikmen**'in, **KTFD**'nin resmi arkeo-

loğu olduğu ve bu eserleri yurt dışına çıkararak satmasına bir sakinca olmadığı belirtiliyor."

Goldberg'in avukatı **Mr. Dikmen**'in adı veya bu şahısla ilgili başka bilgi vermekten kaçındı.

Aynı avukat eski Başbakan **Osman Örek**'in yanı sıra ellerinde yine 1978 yılında bölgedeki "**Türk Barış Gücü Komutanı**" tarafından imzalanmış bir resmi mektup daha bulunduğunu söyledi. Ancak avukat, Türk generalinin adını vermekten kaçındı.

Peg Goldberg ve avukatlarını korkutan bir diğer gelişme de ellerinde bulunan imzalı bu mektupların sahte olma ihtimali. Ancak avukatlar Türkçe yazılmış bu mektupları incelediklerini ve sahte olduğunu sanmadıklarını söylüyorlar.

• HAYALİ ŞİRKET Mİ?

Bu arada aynı avukatlar, İsviçre'de "**Mr. Dikmen**" tarafından kendilerine verilen resmi yazışmalarda bu eski eserlerin Lefkoşa'da iş yapan bir şirket aracılığı ile yurt dışına çıkarıldığını söylediler.

Bir avukat, ellerindeki belgeye göre bu şirketin adının "**Gök-laney Shipping Company**" ve ad-

resinin de "**Arasta Sokak, numara 67-69 Lefkoşa**" olduğunu bildirdi.

30 Mayıs tarihinde başlayacak davada ele alınacak olan dört mozaikin 1978 yılında Kıbrıs'tan kaçırıldığı tahmin ediliyor. Elde edilen bilgilere göre bu mozaikler eski adı ile "**Taşlıyalı**" ve bugünkü adı ile "**Boltaşlı**" köyünde bulunan "**Karakaria Kilisesi**"ne ait.

1974 yılında Türk ordusunun düzenlediği operasyonlar sırasında adada Rumlar ile Kıbrıslı Türkler arasında bir göç başladıysa da Boltaşlı köyünde Rumlar 1976 yılı sonuna kadar kaldılar.

Yetkililer 1977 yılı başında Rumların bu köyden Güney'e gitmeye başlamaları ile kilisedeki kıymetli ikon ve eşyaların Rumlar tarafından Güney'e götürülmesine izin verildiğini belirtiyorlar. Ancak mozaikler kilisede kalmıştı.

Üzerine kitaplar yazılmış ve UNESCO örgütü tarafından resmen koruma altına alınmış olan bu mozaikler konusunda KKTC yetkilileri de mozaiklerin kendileri tarafından koruma altına alındığını, ancak 1982 yılından itibaren bu mozaiklerin kaybolduğunu söylüyor.